

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی رشته

ایران‌شناسی

Iranian Studies

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

گرایش:

ادیان ایران باستان

Religions of Ancient Iran

گروه علوم انسانی

پیشنهادی گروه کتورش و برنامه‌ریزی مراکز و موسسه‌های آموزشی و پژوهشی خاص

بیت

نام رشته: ایران‌شناسی

عنوان گرایش: ادیان ایران باستان

گروه تحصیلی: علوم انسانی

دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد ناپيوسته

زیر گروه تحصیلی: علوم حوزوی

نوع مصوبه: تدوین

پیشنهادی: دانشگاه غیر دولتی - غیر انتفاعی ادیان و مذاهب

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۱۱/۰۸

برنامه درسی تدوین شده دوره کارشناسی ارشد ناپيوسته رشته ایران‌شناسی گرایش ادیان ایران باستان، در جلسه شماره ۹۵۶ به تاریخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۸ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوی پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر قاسم عموعابدینی

معاون آموزشی

و دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزش عالی

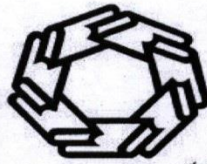
دکتر رضا نقی‌زاده

مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

دانشگاه ادیان و مذاهب

برنامه درسی رشته

ایران شناسی

IRANIAN STUDIES

مقطع کارشناسی ارشد

مشمول بر گرایش‌های:

Religions of ancient Iran

۱. ادیان ایران باستان

تهیه‌کنندگان:

امضا

عضو هیات علمی دانشگاه تهران

دکتر سید مصطفی حسینی

امضا

عضو هیات علمی دانشگاه ادیان و مذاهب

دکتر محمدرضا فخری

امضا

عضو هیات علمی دانشگاه ماسک و مهندسی ایران

دکتر هزاره سالی

تأیید شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

ایران زمین به استناد تاریخف یکی از غنی‌ترین و کهن‌ترین تمدن‌های جهان بوده و در طول دورانی بیش از هفت هزار سال، همواره پایدار و استوار باقی مانده است. آثار درخشان تمدن و فرهنگ ایرانی به گونه‌های مختلف در یک منطقه جغرافیایی پهناور نمایان است. بنابراین، دستیابی همه‌جانبه‌ی علمی و فنی با هر یک از مظاهر پرشمار و گوناگون این فرهنگ و تمدن و گسترش مرزهای آگاهی در این قلمرو، به ویژه در این زمان که فرهنگ ایران اسلامی در جهان مورد توجه قرار گرفته است، ضروری به نظر می‌رسد و باید با بهره‌وری از افکار دانشمندان و پژوهشگران سراسر جهان، به بازیابی و بازخوانی، تدوین و تنظیم مطالعات و تحقیقات مربوط به ایران زمین پرداخت و با امکانات لازم، زمینه و شرایط مساعد را برای بهره‌گیری دانشجویان و دانش پژوهان، از آگاهی‌های موجود فراهم کرد و راه مشارکت علاقه‌مندان را برای تحقق این برنامه‌ها هموار ساخت. بر این اساس برنامه آموزشی دوره‌ی کارشناسی ارشد ایران‌شناسی با مشخصات زیر تدوین شده است. دانشگاه ادیان و مذاهب امیدوار است به یاری خداوند دانا و توانا و کوشش و همت استادان و دانشمندان فرهیخته کشورمان در این مسیر با عزم راسخ، گام‌های مؤثری برداشته شود.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

دوره‌ی کارشناسی ارشد ایران‌شناسی، یکی از دوره‌های آموزش عالی در سطح تحصیلات تکمیلی است و هدف آن آموزش و تربیت پژوهشگرانی است که بتوانند تمام یا بخشی از فعالیت‌ها و مطالعات و تحقیقات ایران‌شناسی را در قلمرو اصلی و اساسی مباحث و مسایل مربوط به جلوه‌های گوناگون فرهنگ و تمدن ایرانی گذشته و حال در معنای وسیع آن و با توجه به تعامل مباحث گوناگون و بهره‌گیری از روش‌های مطالعات و تحقیقات بین‌رشته‌ای بر عهده بگیرند. در این دوره مقرر است برخی از مسائل عمومی ایران‌شناسی، از جمله ادیان ایران باستان، تاریخ و جغرافیا و دیگر مسائل فرهنگی تمدنی گذشته و حال ایران مورد بررسی و تحقیق قرار می‌گیرد.

هدف کلی از ایجاد این دوره عبارت است از:

- ۱- ایجاد محیط مناسب برای مطالعه و تحقیق و بهره‌گیری دانش پژوهان و دانشجویان علاقه‌مند به مباحث ایران‌شناسی
- ۲- آموزش افراد متخصص در زمینه ساماندهی آموزش مربوط به درک و فهم مسایل ایران‌شناسی.
- ۳- ساماندهی و هدفمند کردن پژوهش‌های علمی در زمینه ایران‌شناسی، به منظور به کارگیری روش‌های مناسب موجود در این زمینه و یافتن شیوه‌های نو در پژوهش‌های بین‌رشته‌ای و ارتقای کمی و کیفی تحقیقات ایران‌شناسی
- ۴- تربیت استادان، محققان و مدیران توانا برای تدریس، تحقیق و اداره امور واحدهای ایران‌شناسی داخل و خارج کشور
- ۵- تربیت مدیران شایسته و توانا برای اداره امور فرهنگی، اجتماعی، منطقه‌ای و استانی کشور و ریزی‌های فرهنگی و رسانه‌ای داخل و خارج کشور
- ۶- بررسی، نقد و ارزیابی پژوهش‌های انجام یافته در حوزه‌ی ایران‌شناسی برای جهت‌دهی تحقیقات، تعمیق دانش، گسترش دامنه مطالعات و نوآوری‌های ایران‌شناسی

پ) ضرورت و اهمیت

همیشه ایران شناسان خبره و ورزیده در داخل و خارج کشور مطالعات و تحقیقات با ارزشی را عرضه کرده‌اند، اما این مطالعات، هنوز از جامعیت و برنامه منسجم بر اساس اولویت های تحقیق بهره مند نیست. امروز که فرهنگ غنی ایران بار دیگر مورد توجه جهانیان قرار گرفته است برای شناخت و معرفی مؤلفه های این فرهنگ و آشنایی با پایه های مفهومی و ساختاری آن، ساماندهی فضایی، آموزش های فرهنگی، ایجاد زمینه های خدماتی و تعریف جایگاه دانش ایران شناسی در بین دانش های روز، تأمین منابع انسانی برای توسعه این دانش و تحقق اهداف آن ایجاد دوره کارشناسی ارشد ضروری می نماید. از این رو دانشگاه ادیان و مذاهب اقدام به نگارش این سرفصل کرده است.

چنانچه بنا باشد دانش ایران شناسی در جایگاه اصلی خود در داخل ایران قرار گیرد و آنگاه در یک مسیر صحیح گسترش یابد، این امر بدون داشتن منابع انسانی متخصص و کارآمد امکان پذیر نیست. دانش آموختگان مقطع کارشناسی ارشد رشته ایران شناسی این منابع انسانی را تشکیل می دهند و می توانند مهمترین وسیله معرفی فرهنگ، هنر و دانش ایران و توسعه آن در داخل و خارج کشور باشند و با توجه به مفهومی جامع از شناختن و شناساندن ایران خدمات علمی خود را به عنوان محقق و مدرس در پژوهشگاه ها و دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی عرضه کنند و به عنوان مروجان فرهنگ ایران شناسی در رایزنی های فرهنگی خارج از کشور، حضور یابند و یا به عنوان متخصصان فن در واحدهای جهانگردی و نیز خدمات فرهنگی و مدیریت اجتماعی، در دستگاه هایی چون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت کشور و دیگر سازمان ها، نهادها و بخش های دولتی و خصوصی که به نحوی با دانش ایران شناسی سر و کار دارند به عنوان مدیران میانی و عالی به کار اشتغال ورزند و یا نهادها و واحدهای جدیدی را که با این اهداف بعداً تعریف می شوند اداره کنند و عملاً مرکز ایران شناسی را از دانشگاه های خارج به ایران منتقل نمایند.

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱) - توزیع واحدها

تعداد واحد	نوع دروس
۱۶	دروس اصلی
۸	دروس تخصصی
۴	دروس اختیاری
۴	پایان نامه
۳۲	جمع

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش‌آموختگان

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
توانمندی شناخت اساطیر و اسطوره‌شناسی	اسطوره‌شناسی و اساطیر ایرانی
توانمندی شناخت ادیان ایرانی	ادیان ایرانی پیش از اسلام (زرتشتی)
توانمندی شناخت ادیان ایرانی پیش از اسلام	ادیان ایرانی پیش از اسلام (زرروانی، میتراپی، مانوی، مزدکی)
مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی	دروس مرتبط
دریافت مهارت روش‌شناسی مطالعات ادیان	روش‌شناسی مطالعات ادیان

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

۱. پذیرش داوطلبان شرکت در این رشته منوط به داشتن مدرک لیسانس یا گواهی اتمام سطح سه از حوزه علمیه است.

۲. شرایط عمومی دانشجویی تابع مقررات و مصوبات آموزش عالی و شرایط اختصاصی در چارچوب مقررات آموزش

عالی، تابع سیاست‌های دانشگاه یا موسسه برگزارکننده دوره است.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس جبرانی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات	
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی
۱.	روش تحقیق	۲	*			۳۲	
۲.	روش شناسی مطالعات ادیان	۲	*			۳۲	
۳.	عرفان و اخلاق در ادیان غیر ابراهیمی	۲	*			۳۲	
۴.	ادیان تطبیقی	۲	*			۳۲	
۵.	تاریخ ادیان ۱	۲	*			۳۲	
۶.	تاریخ ادیان ۲	۲	*			۳۲	

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس اصلی

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	نظری - عملی	عملی	نظری			
	۳۲				*	۲	حوزه‌های ایران‌شناسی	۱
	۳۲				*	۲	ادبیات ایران پیش از اسلام	۲
	۳۲				*	۲	اسطوره‌شناسی و اساطیر ایرانی	۳
	۳۲				*	۲	جنبش‌ها و قیام‌های ایرانی بعد از اسلام	۴
	۳۲				*	۲	جامعه‌شناسی تاریخی و سیاسی ایران باستان	۵
	۳۲				*	۲	تاریخ تمدن و فرهنگ ایران	۶
	۳۲				*	۲	تأثیر باورهای اعتقادی ایران باستان در فرق دیگر	۷
	۳۲				*	۲	شناخت و نقد منابع و مآخذ تاریخ ایران پیش از اسلام	۸

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف	نام گرایش
	عملی	نظری	نظری - عملی	عملی	نظری				
		۳۲			*	۲	ادیان ایرانی پیش از اسلام (زرتشتی)	۱.	ادیان ایران باستان
		۳۲			*	۲	ادیان ایرانی پیش از اسلام (مانوی)	۲.	
		۳۲			*	۲	ادیان ایرانی پیش از اسلام (زروانی، میتراپی، مزدکی)	۳.	
		۳۲			*	۲	متون تخصصی ادیان ایران باستان	۴.	

جدول (۴) - عنوان و مشخصات کلی دروس اختیاری

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	نظری - عملی	عملی	نظری			
	۳۲				*	۲	تاریخ ایران باستان	۱
	۳۲				*	۲	آشنایی با ادیان ابتدایی (شرقی)	۲
	۳۲				*	۲	هنر و معماری دینی در ایران باستان	۳
	۳۲				*	۲	فلسفه و حکمت در ایران باستان	۴

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

عنوان درس به فارسی:		روش تحقیق	
عنوان درس به انگلیسی:		Research Methodology	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:		☒ جبرانی ☒ نظری -	
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی آزمایشگاه سمینار کارگاه موارد دیگر:

هدف کلی: آشنایی تخصصی با روش‌های کاربردی شناخت حقیقت در مطالعات ایران‌شناسی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. تعریف تحقیق، روش تحقیق و اهمیت آن
 ۲. موضوع در تحقیق ایران‌شناسی
 ۳. انتخاب موضوع
 ۴. بیان مسأله
 ۵. تدوین فرضیه
 ۶. تنظیم طرح تحقیق
 ۷. روش‌های مختلف تحقیق با تکیه بر روش تحقیق در موضوع ایران‌شناسی
 ۸. روش گردآوری اطلاعات با تکیه بر روش تحقیق در موضوع ایران‌شناسی
 ۹. روش‌های ارائه نتیجه تحقیق
 ۱۰. نکات اصلی و مهم آداب نگارش (چارچوب تحقیق - ارجاعات - اصول نگارشی و دستوری)
 ۱۱. شناسایی منابع
 ۱۲. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
 ۱۳. معرفی چند نمونه از هر یک از انواع منابع و ارزیابی اجمالی آنها
- ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:
- ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):
- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ... درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ... درصد
- ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:
- چ) فهرست منابع پیشنهادی:
۱. روش تحقیق و مأخذ شناسی، رنجبر
 ۲. آیین پژوهش و مرجع شناسی، احمد گیوی
 ۳. چگونه پژوهش کنیم؟ نیک مور
 ۴. شیوه‌نویس مقالات تحقیقی، استاپلتون

عنوان درس به فارسی:		روش‌شناسی مطالعات ادیان	
عنوان درس به انگلیسی:		Mythology and philosophy of interpretation	
نوع درس و واحد			
■ نظری	■ جبرانی		
		دروس پیش‌نیاز:	
		دروس هم‌نیاز:	
		۲	تعداد واحد:
		۳۲	تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

آشنایی با تاریخچه، روش‌ها، شاخه‌ها و رویکردهای دین‌پژوهی.

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱ قلمرو و ادبیات موضوع
- ۲ روش‌شناسی مطالعات تطبیقی
- ۳ فلسفه و مبانی مطالعات تطبیقی
- ۴ گونه‌ها و سنخ‌شناسی مطالعات تطبیقی

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

- ۱ درسامه دین‌شناسی / هیلاری رودریگیس، جان اس. هاردینگ. - قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۰.
- ۲ دین‌پژوهی / نینان اسمارت؛ [مترجم] سعیدرضا منتظری، احمد شاکر نژاد. - قم: ادیان، ۱۳۸۹.
- ۳ راهنمای دین‌پژوهی: آشنایی با ده رویکرد در مطالعه ادیان / ویراسته روبرت سگال؛ ترجمه و توضیح محسن زندی، محمد حقانی فضل. - قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۱.
- ۴ دین‌پژوهی / گفتگوهای مسعود رضوی با دکتر فتح‌الله مجتبیایی. - تهران: هرمس؛ مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدن‌ها، ۱۳۸۰.
- ۵ دین‌پژوهی / ویراسته میرچا الیاده؛ ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی. - تهران: پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۵ - ۱۳۷۹.

عنوان درس به فارسی: عرفان و اخلاق در ادیان غیر ابراهیمی		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد	Ethics and mysticism in non-Abrahamic Religions	دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
■ نظری	■ جبرانی	تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

شناخت ابعاد عرفانی و اخلاقی در ادیان غیر ابراهیمی

مباحث یا سرفصل‌ها:

بررسی کتب مقدس ادیان شرق:

۱. اوپانشادها
۲. وداها
۳. اوستا
۴. متون پهلوی
۵. متون بودایی
۶. آیین کنفوسیوس
۷. آیین دائویی
۸. شین‌تو

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. ایونس، ورونیکا، شناخت اساطیر هند، ترجمه باجالان فرخی، تهران، اساطیر، ۱۳۷۳.
۲. ماسون اورسل، پُل؛ لوئیس مورین، شناخت‌نامه اسطوره‌های هندی، ترجمه محمد شکری فومشی و اکرم دژهوست گنک، قم، دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۹۷.
۲. شایگان، داریوش، ادیان و مکتب‌های فلسفی هند، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۲.

7. Renou, Lois, *Hinduism*, New York, 1962.
8. Kinsley, David, *Hinduism, a cultural perspective*, Englewood, 1982.
9. Lostermaier, Klaus, *A survey of Hinduism*, New York, 1994.

ادیان تطبیقی		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Comparative Religion	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
نظری ■	جبرانی ■	دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

بررسی و شناخت و مقایسه ابعاد هفت گانه ادیان شرقی و بیان شباهت و تفاوت‌های آن‌ها با یکدیگر از منظر مباحث الاهیاتی و کلامی و در نهایت مقایسه آن با اسلام.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- مقایسه ابعاد هفت گانه ادیان شرقی با یکدیگر؛
- ۲- مسئله حجیت؛
- ۳- مفهوم خدا و وجود آن و اثبات وجود آن؛
- ۴- بحث اسما و صفات الهی؛
- ۵- بحث توحید، ثنویت و چندخدایی؛
- ۶- انسان‌شناسی؛
- ۷- کیهان‌شناسی؛
- ۸- نجات‌شناسی
- ۹- معادشناسی؛
- ۱۰- بحث وحی و مکاشفه؛

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال
آزمون پایان نیم‌سال
- ۴۰ درصد
۶۰ درصد

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

- ۱- بدوی، عبدالرحمن، تاریخ اندیشه‌های کلامی در اسلام، ج ۱، ترجمه حسین صابری، مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، آستان قدس، ۱۳۷۴
- ۲- حسین بهشتی، محمد، خدا از دیدگاه قرآن، تهران، انتشارات بعثت
- ۳- گروه مولفان، خدا در فلسفه، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱

4-Kong, Hans, christentum and weltreligionen. (christianity and the world religion: paths of dialogue with Islam, Hinduism, and buddhism, tran by peter Heinegg, 1989.

5-Swarup, ram, Hindu View of christianity and Islam, new delhis voice of india, 1992

تاریخ ادیان ۱		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	History of religions ۱	عنوان درس به انگلیسی:
نظری ■	■ جبرانی	دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

هدف: - شناخت ادیان ایران شرق، ادیان هند و چین، سیر تاریخ و اصول اعتقادات آنها

سرفصل:

شناخت ادیان شرق:

دین هندویی (ادیان بومی هند پیش از آریاییان، مهاجرت اقوام آریایی، وداها و دین ودایی، اوپانشادها، بهگودگیتا، دین جین و تعالیم جین، دین سیک و تعالیم سیک، تأثیر اسلام در دین سیک)

دین بودایی (زندگی بودا و تعلیمات او، دو فرقه اصلی مهایانا و هیندیانا، تدوین کتب دینی - بودایی بدویان پالی، بودیسم در خاورمیانه و آسیای جنوب شرقی، بودیسم در چین و ژاپن، مکتب ذن در ژاپن)

دین کنفوسیوس (شرح حال کنفوسیوس، اصول اخلاقی وی، تعالیم مذهبی)

دین تائو (شرح حال لائوتسه، کتب مقدس تائو، مفهوم اصلی تاثر، مفهوم ذات متعالی، اصول اخلاقی تائو، تائوی جدید)

دین شینتو (تاریخچه شینتو، اعتقادات شینتو شامل ادراک خداوند و پرستش خدایان طبیعت، پرستش امپراتور و میکادو، مونی، عقاید شینتو)

شینتو، آداب دینی شینتو)

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

ادیان زنده جهان، رابرت هیوم ترجمه عبدالرحیم گواهی؛

ادیان و مکتبهای فلسفی هند، داریوش شایگان؛

آیین کنفوسیوس، دائو، بودا، دو وی مینگ، ترجمه غلامرضا شیخ زین الدین؛

الهیات مسیحی، هنری قیس، ترجمه ط میکائیلان؛

تاریخ ادیان ۲		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	History of religions ۲	عنوان درس به انگلیسی:
نظری ■	جبرانی ■	دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
	۲	تعداد واحد:
	۳۲	تعداد ساعت:

هدف: - شناخت تاریخ، زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی، آموزه‌ها و فرقه‌های مهم ادیان ابراهیمی: اسلام، مسیحیت و یهود در جهت شناخت متون مقدس ادیان

عناوین:

اسلام: ادبیات و قلمرو موضوع، زمینه‌های فرهنگی و تاریخی ظهور اسلام، تاریخ اجتماعی اسلام از آغاز تا دوران معاصر، بنیان گذار اسلام و جایگاه و رسالت او، فرقه‌های مهم اسلامی، جنبش‌ها و گرایش‌های مدرن در اسلام، آموزه‌های کلامی، فقهی، اخلاقی، عرفانی و فلسفی اسلام

یهودیت: تاریخچه، متون مقدس یهودی، فرقه‌های یهودی، ابعاد عقیدتی یهود، ابعاد عملی یهودیت
 مسیحیت: تاریخچه، متون مقدس مسیحی، فرقه‌های مسیحی، ابعاد عقیدتی مسیح، ابعاد عملی مسیحیت

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
 آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. قران و کتاب مقدس، درون مایه‌های مشترک، دنیز ماسونف ترجمه فاطمه تهامیف دفتر پژوهش و نشر سهرودی، ۱۳۸۵
۲. فلسفه علم کلام؛ ولفسن، ترجمه احمد آرام
۳. درسنامه الاهیات مسیحی، الیستر مک گراث، ترجمه بهروز حدادی
۴. الاهیات مسیحی، هنری تیسین، ترجمه میکائیلیان
۵. فلسفه و الاهیات در سده‌های میانی، لیلیانرز ماری‌اوانز، ترجمه بهنام اکبری
۶. تاریخ فلسفه مسیحی در قرون وسطی، ژیلسون، ترجمه رضا گندمی
۷. فلسفه آباء کلیسا، ولفسن، ترجمه علی شهیازی
۸. الاهیات مسیحی، (مجموعه مقالات)، جمعی از نویسندگان، ترجمه جمعی از مترجمان
۹. فلسفه یهودیت در قرون وسطی، شرباک، ترجمه علیرضا نقدعلی
۱۰. دلالة الحائرین، موسی ابن میمون
۱۱. باورها و آئین‌های یهودی، آلن انترمن، ترجمه حمیدرضا فرزین

عنوان درس به فارسی:		حوزه‌های ایران‌شناسی (مکتب‌ها، گرایش‌ها، روش‌ها)	
عنوان درس به انگلیسی:		Fields of Iranian Studies (Schools, orientations, Methodology)	
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
نوع درس و واحد		اصلی	نظری

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

آشنایی دانشجویان با مکاتب ایران‌شناسی و نقد گفتمان ایران‌شناسی در غرب و آشنایی با بایسته‌های مطالعات شرق‌شناسی

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

مطالعه‌ی تاریخ ایران‌شناسی در غرب و مراکز علمی آن.

آشنایی با مکاتب ایران‌شناسی در غرب.

بررسی و نقد مطالعات ایران‌شناسی و مطالعه‌ی گفتمان ایران‌شناسی در غرب

بررسی ارتباط مطالعات شرق‌شناسی و ایران‌شناسی

بررسی مکتب‌ها و رویکردهای ایران‌شناسان روسی، سوئدی، انگلیسی، فرانسوی، آلمانی، ژاپنی، دانمارکی، ایتالیایی، آمریکایی

و بزرگان ایرانی از گذشته تاکنون (اشخاصی چون شهرستانی، ابن ندیم، بیرونی، پورداوود)

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

ساجدی، طهمورث، *ایران‌شناسی و خاورشناسی*، امیرکبیر ۱۳۸۷

اسعدی، مرتضی، *ایران‌شناسی در اروپا و ژاپن*، الهدی ۱۳۷۱

آسموسن، *ایران‌شناسی در دانمارک*، ترجمه‌ی منیژه احدزادگان آهنی، طهوری ۱۳۸۹

رجب زاده، هاشم، *ایران‌شناسی در ژاپن*، دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۳۸۹

Connolly, Peter (ed.), *Approaches to the study of religion*, New York, 2011.

عنوان درس به فارسی:		ادبیات ایران پیش از اسلام	
عنوان درس به انگلیسی:	Ancient Iranian Literature		
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:			۲
تعداد ساعت:			۳۲
نوع درس و واحد			
اصولی	نظری		

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

الف) آشنایی با زبان اوستایی و آثار بجای مانده از آن زبان و آگاهی از مفاهیم دین زرتشتی به کار رفته در متون اوستایی

ب) آشنایی با تاریخ ادبیات و آثار نوشته شده به زبان پهلوی و آشنایی با زبان فارسی میانه و آگاهی از مفاهیم زرتشتی به کار رفته در متون

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

الف) تاریخ ادبیات اوستایی،

معرفی زبان اوستایی

خوانش متن‌های برگزیده اوستایی (یشت‌ها و یسنا)

ب) تاریخ ادبیات پهلوی،

معرفی زبان پهلوی،

خوانش متن‌های پهلوی دینی:

بندھشن،

مینوی خرد،

گزیده‌های زادسپرم،

زند بهمن یسن

ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

د) فهرست منابع پیشنهادی:

تفضلی، احمد، تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام، انتشارات سخن، ۱۳۷۶

تفضلی، احمد، مینوی خرد، انتشارات توس، ۱۳۷۸

تفضلی، احمد و ژاله آموزگار، زبان پهلوی، انتشارات معین، ۱۳۸۲

راشد محصل، محمد تقی، گزیده‌های زادسپرم، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۶

راشد محصل، محمد تقی، زند بهمن یسن، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۴

اسطوره‌شناسی و اساطیر ایرانی		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Iranian Mythology	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
نظری ■	اصلی ■	تعداد واحد:
		تعداد ساعت:

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

۱. آشنایی اجمالی با علم اسطوره‌شناسی و مؤلفه‌های آن
۲. شناخت کلی اسطوره‌های هندوایرانی
۳. شناخت اسطوره‌های زرتشتی، مانوی، میتراپی، و زروانی
۴. بازشناخت اسطوره‌های کهن در برخی باورهای مدرن
۵. (ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

در این درس کوشش خواهد شد تا دانشجو با مراجعه به متون و منابع دست اول و معتبر، به تحقیق در شکل‌گیری اساطیر و عملکردهای آن بپردازد و با ارائه تحقیق یافته‌های خود را از اسطوره‌های ایرانی با استاد در میان نهاد. در این درس دانشجو مبانی نظری و مسائل مهم مربوط به کارکرد اسطوره‌ها و اسطوره‌های ایرانی را خواهد شناخت.

۹. اسطوره‌های میتراپی، زروانی و مانوی
۱۰. اسطوره‌های نخستین زوج بشر و همزادها
۱۱. جادو، ضدجادو، اسطوره
۱۲. آزمون‌های اسطوره‌ای
۱۳. آیین‌های یزش و قربانی
۱۴. رابطه اسطوره و تاریخ

۱. معنای لغوی و اصطلاحی اسطوره
۲. نظریه‌های اسطوره‌شناسی
۳. اسطوره‌های هندوایرانی
۴. تصویر عالم در نگاه ایرانیان
۵. اسطوره و نماد و آیین
۶. ایزدان هندوایرانی
۷. اسطوره‌های زرتشتی
۸. اسطوره‌های آفرینش و پایان جهان

(ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(د) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. الیاده، میرچا، اسطوره، رؤیا، راز، ترجمه‌ی رؤیا منجم، تهران، ۱۳۷۵.
۲. شایگان، داریوش، بت‌های ذهنی و خاطرهای ازلی، تهران، ۱۳۷۹.
۳. جان هینلز، شناخت اساطیر ایران، ترجمه ژاله آموزگار و احمد تفضلی، تهران - بابل، چشمه - آویشن، ۱۳۷۹.
۴. ژاله آموزگار، تاریخ اساطیری ایران، تهران، سمت، ۱۳۹۲.
۵. وستا سرخوش کرتیس، اسطوره‌های ایرانی، ترجمه عباس مخبر، تهران، مرکز، ۱۳۷۳.

Black, Jeremy and Anthony Green (2004), *God, Demons, and symbols of ancient Mesopotamia*, translated by Tessa Rickards, the British Museum press, London.
Bartholomae, Christian (1904), *Altiranisches Wörterbuch*, Verlag von Karl J.Trübner, Strassburg.

عنوان درس به فارسی:		جنبش‌ها و قیام‌های ایرانی بعد از اسلام	
عنوان درس به انگلیسی:		Movements in Pre-Islamic Iran	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
اصولی	نظری		

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی: بررسی و شناخت جنبش‌های دینی ایرانی بعد از اسلام

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

وضعیت ادیان ایرانی پیش از اسلام

وضعیت ادیان ایرانی پس از اسلام (در زمان خلافت چهار خلیفه اول)

وضعیت ادیان ایرانی پس از اسلام (امویان و عباسیان)

نهضت شعوبیه

قیام به آفرید

قیام فیروز اسپهبد (سندباد)

قیام استاد سیس

قیام مقنع

قیام خرم‌دینان

(ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(د) فهرست منابع پیشنهادی:

ابن الاثیر، عزالدین ابوالحسن علی، الکامل فی تاریخ

ابن البلخی، فارس نامه، کمبریج‌راون، ادوارد، تاریخ ادبی ایران، ترجمه علی پاشا صالح

بنونیست، امیل. دین ایرانی بر پایه متن‌های مهم یونانی. ترجمه بهمن سرکاراتی، چاپ دوم، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.

بیرونی، ابوریحان محمد ابن احمد، الاثار الباقیه عن قرون الخالیه.

صدیقی، غلامحسین، جنبش‌های دینی ایرانی در قرن‌های دوم و سوم هجری

ممتحن، حسینعلی، نهضت شعوبیه، جنبش ملی ایرانیان در برابر خلافت اموی و عباسی، تهران: علمی و فرهنگی

عنوان درس به فارسی:		جامعه‌شناسی تاریخی و سیاسی ایران باستان	
عنوان درس به انگلیسی:		Historical and Political Sociology in Ancient Iran	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
اصولی	نظری		
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

هدف کلی: بررسی جامعه‌شناسی تاریخی و سیاسی ایران باستان

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

- بررسی و شناخت منابع تاریخ اجتماعی فرهنگی ایران
- شناخت، نقد و تحلیل مفاهیم و اصطلاحات رایج سیاسی در حوزه جامعه‌شناسی فرهنگی
- بررسی رابطه‌ی جامعه‌شناسی و تاریخ فرهنگی ایران باستان
- واکاوی تاریخ فرهنگی ایران از منظر جامعه‌شناسی تاریخی
- مطالعه‌ی انتقادی سیر مبانی نظری تحول و تحرك فرهنگی در ایران باستان
- بررسی و نقد آثار فرهنگی در ایران قبل و بعد از اسلام
- مطالعه‌ی انتقادی نهادهای فرهنگی در ایران باستان
- نهادها و کانون‌های تولید فرهنگ در ایران باستان
- بررسی جامعه‌شناسانه‌ی تحولات فرهنگی در ایران با تاکید بر اسلام‌گرایی در ایران
- زمینه‌های نفوذ فرهنگی اسلام در ایران

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

- آرون، ریمون، مراحل اساسی در اندیشه جامعه‌شناسی، ترجمه باقر پرهام، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، تهران
پارسونز، تالکوت، ساخت کنش اجتماعی، گلنکو، ۱۹۴۹ .
بشیریه، حمید، فرهنگ از دیدگاه انسان‌شناسی و قوم‌شناسی، تهران، نشر نگاه معاصر
اسلامی ندوشن، محمد علی، فرهنگ و شبه فرهنگ، تهران، نشر توسل
سامی، علی، نقش ایران در فرهنگ اسلامی، شیراز، نوید
شوری، داریوش، مسائل و چشم‌اندازهای فرهنگ، (مجموعه مقالات) ترجمه بهروز منتظمی، تهران سازمان چاپ و انتشارات
پهلوان، چنگیز، فرهنگ‌شناسی، تهران پیام امروز
پهلوان، چنگیز و سایرین، توسعه‌ی فرهنگی (مجموعه مقالات) تهران سازمان چاپ و انتشارات،
کوزر، لوئیس، نظریه‌های بنیادی جامعه‌شناسی، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران، نشر نی. شعبانی، رضا تاریخ اجتماعی ایران، تهران،

تاریخ تمدن و فرهنگ ایران		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	History of Iranian Civilization and Culture	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
■ نظری	■ اصلی	دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		۲
		تعداد ساعت:
		۳۲

هدف: - آشنایی با فرهنگ و تمدن مردم ایران و سیر تحول آن در طول تاریخ و تعریف ویژگی‌های فرهنگی ایران به عنوان یکی از قطب‌های فرهنگی و تأثیرگذار به فرهنگ بشری

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

تعریف فرهنگ و خصوصیات فرهنگی، سنت‌ها و فرهنگ‌پذیری، تحول فرهنگ معنوی و مادی، انتقال فرهنگ، تحمیل و تهاجم فرهنگی، فرهنگ و شخصیت، فرهنگ قومی، پیشینه‌های مردمی، ایلات و عشایر، شهرنشینی و روستایی در ایران باستان،

ایران پیش از تاریخ (فرهنگ و تمدن و آثار هخامنشی، سلوکیان، اشکانیان)

فرهنگ و تمدن عصر ساسانی، ظهور اسلام در ایران

نهضت‌های سیاسی و تشکیل حکومت‌های مستقل ملی

فرهنگ و هنر در دوره مغول و عهد تیموریان

علوم و معارف و جنبه‌های جهانی فرهنگ ایران

نخستین برخورد فرهنگ ایران با اروپا دوره بیداری و بازگشت ادبی

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

آیین سدره پوشی زردتشتیان (اردشیر آذرگشسب)

آیین‌ها و جشن‌های کهن در ایران امروز (محمود روح الامینی)

هویت ایرانی و زبان فارسی / شاهرخ مسکوب

جستاری چند در فرهنگ ایران (مهرداد بهار)

کتابشناسی فرهنگ عامه و مردم‌شناسی ایران / محمود زمانی

مبانی انسان‌شناسی دکتر محمود روح الامینی معتقدات و آداب ایرانی / هانری ماسه

ویژگی‌های فرهنگ ایرانی و تأثیر آن در وحدت و استقلال ملی ایرانیان / ناصرالدین شاه حسینی

عنوان درس به فارسی:		تأثیر باورهای اعتقادی ایران باستان در فرق دیگر	
عنوان درس به انگلیسی:		Influence of Ancient Iranian Beliefs on other Nations	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
تخصصی ■		نظری ■	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

هدف: - واکاوی نظری مبانی و تأثیر اندیشه‌ها و باورهای اعتقادی ادیان ایران باستان در فرق اسلامی و دیگر ملل (ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

شناخت چگونگی تأثیر اندیشه ایرانی در فرق اسلامی
جریان‌شناسی غلو و غالی‌گری و پیوند آن‌ها با عقاید ایران باستان
نهضت اسماعیلیه در ارتباط با قلعه‌ها و شناخت مبانی تفکری آن‌ها
فعالیت‌های اجتماعی فرق در ایران و بررسی تأثیرات اجتماعی آن‌ها
نقش فرق در روی کار آمدن دولت‌های مستقل و نیمه مستقل در ایران

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

ژینیو، فیلیپ، « پیوند جان و تن از مانویت تا اسماعیلیه»، مترجم: شهناز شاهنده،
ابن اثیر، علی بن محمد، *الکامل فی التاریخ*، ج ۸ و ۱، بیروت: دارصادر،
ابن بلخی، *فارس‌نامه*، تصحیح رینولد گای لیسترانج و آلن نیکلسون، تهران: انتشارات اساطیر،
تاریخ طبری محمد بن حریر طبری
ابن خلدون، عبدالرحمن، *مقدمه ابن خلدون*، ترجمه پروین گنابادی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر
تاریخ و عقاید اسماعیلیه، فرهاد دفتری.
علمی دانشور، مهدی، از فره تا خیال، قم: انتشارت مسطر
تامر، عارف، *القرامطه بین الالتزام والانکار*، دمشق

شناخت و نقد منابع و مآخذ تاریخ ایران پیش از اسلام		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Recognition and Critique of Sources of Pre-Islamic Iranian History	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
نظری ■	اصلی ■	دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

هدف: - آشنایی با منابع و مآخذ مهم ایران‌شناسی در گرایش‌های مختلف،

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

کلیاتی درباره‌ی چگونگی معرفی تفصیلی و تحلیلی مآخذ و منابع

معرفی مآخذ کتبی به طور اجمال: اطلاعات کتاب‌شناختی درباره‌ی بخشی از کتاب‌های مهم فارسی و غیر فارسی در هر گرایش -

مجلات مهم ایران‌شناسی در هر یک از گرایش‌ها به زبان فارسی و غیر فارسی

معرفی کتیبه‌ها

اطلاعات کتاب‌شناختی - معرفی مؤلف گزارش اجمالی از محتوای کتاب با یادآوری فهرست کتاب و عنوان‌های مهم در فهرست -

ارزیابی منابع کتاب - تأثیر کتاب در مطالعات ایران‌شناسی و یا تلقی آن به عنوان منبع و مرجع اصلی در مطالعات ایران‌شناسی (در

مورد کتاب‌های قرن‌های گذشته مانند کتاب‌های تاریخی و ادبی فارسی و عربی و...)

گزارشی از ساختار کتاب و روش تحقیق و تحلیل مؤلف.

نقد اثر از لحاظ: استفاده صحیح از منابع، طرفداری یا بی‌طرفی در بیان مطالب، کلی‌نگری، جزئی‌نگری، یا جامع‌نگری از لحاظ

روش، جامعیت و پرداختن کامل به موضوع یا بررسی بخشی از موضوع، سابقه بررسی موضوع در کتاب یا کتاب‌های دیگر، نقدهای

دیگران.

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

منابع الاعام ، قاموس تراجم لاشهر الرجال و النساء من العرب والمستغربین و المستشرقین (خیر الدین الزرکلی)

الفکر الاستشراقی تاریخچه و تقویمه (محمد دسوقی)

ایران از نظر خاورشناسان (ترجمه با حواشی رضازاده شفق)

ایران شناسان فرانسه (تهیه و گردآوری و تنظیم محمودنامی)

ایران شناسی چیست؟ و چند مقاله دیگر (داریوش آشوری)

جشن نامه محمد پروین گنابادی، سی و دو گفتار در ایران شناسی به پاس پنجاه سال خدمات فرهنگی (زیر نظر محسن ابوالقاسمی و

محمد گنابادی)

زمینه‌های ایران شناسی (نویسندگان و مترجمان محمدتقی)

سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق شناسی (محمد دسوقی)

عنوان درس به فارسی:		ادیان ایرانی پیش از اسلام (زرتشتی)	
عنوان درس به انگلیسی:	Iranian Religions in Pre-Islamic Period (Zoroastrianism)		
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:	۲		تخصصی
تعداد ساعت:	۳۲		نظری

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

معرفی جنبه‌ها و ابعاد چندگانه دین زرتشتی پیش از اسلام

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

بررسی ابعاد دیانت زرتشتی از منظر: اسطوره‌ای،

اخلاقی، نظری،

اجتماعی، عملی،

تجربی، دیدگاه اسلام درباره زرتشت

روایی،

حقوق مادی و هنری دین زرتشتی قبل از ساسانیان

(ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(د) فهرست منابع پیشنهادی:

بار، کای، و دیگران، دیانت زرتشتی، ترجمه فریدون و همن، تهران، انتشارات جامی، ۱۳۸۶.

بویس، مری، تاریخ کیش زرتشت، ترجمه همایون صنعتی‌زاده، تهران، انتشارات قوس، ۱۳۷۶.

موله، ماریان، ایران باستان، ترجمه ژاله آموزگار، تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۷.

Pavry. J. D. C., The Zoroastrian Doctrine of a Future life from Death to the Individual Judgment, Columbia university, 1926.

Dhalla, M. N., Zoroastrian Theology, New York, Oxford university Press, 1914.

عنوان درس به فارسی:		ادیان ایرانی پیش از اسلام (مانوی)	
عنوان درس به انگلیسی:	Iranian Religions in Pre-Islamic Period (Manichaeism)		
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:			۲
تعداد ساعت:			۳۲
نوع درس و واحد			
تخصصی	نظری		

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

آشنایی بیشتر با ادیان ایرانی پیش از اسلام (مانوی)

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

آشنایی با کیش مانوی

سیر شروع تحول دوران مزدک، تاریخ زندگی و ..

(ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(د) فهرست منابع پیشنهادی:

آر. سی. زرنر، زروان معمای زرتشتیگری، ترجمه تیمور قادری، تهران، مهتاب.

جلالی مقدم، مسعود، آیین زروانی، تهران، امیرکبیر.

بنونیست، امیل. دین ایرانی بر پایه متن‌های مهم یونانی. ترجمه بهمن سرکاراتی، چاپ دوم، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.

اسماعیل پور، ابوالقاسم، اسطوره، بیان نمادین، تهران: سروش، ۱۳۷۷.

ثمودی، فرح (۱۳۸۷). ایزد بانوان در ایران باستان و هند. تهران: آرون.

مقدم، محمد (۱۳۸۸). جستار درباره مهر و ناهید. تهران: هیرمند.

عنوان درس به فارسی:		ادیان ایرانی پیش از اسلام (زروانی، میتراپی، مزدکی)	
عنوان درس به انگلیسی:		Iranian Religions in Pre-Islamic Period (Zurvanism, Mithraism, Mazdakism)	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
تخصصی		نظری	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

آشنایی بیشتر با ادیان ایرانی پیش از اسلام (زروانی، میتراپی، مزدکی)

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

سیر شروع و تحول زروان. مباحث فلسفی و دینی زروان

پیشینه مهر میترا در دوران اساطیر ایران (دوره تاریخی، شامل دوره هخامنشی، مادها، اشکانیان، ساسانی)

(ج) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(د) فهرست منابع پیشنهادی:

آر. سی. زرنر، زروان معمای زرتشتیگری، ترجمه تیمور قادری، تهران، مهتاب.

جلالی مقدم، مسعود، آیین زروانی، تهران، امیرکبیر.

بنونیست، امیل. دین ایرانی بر پایه متن‌های مهم یونانی. ترجمه بهمن سرکاراتی، چاپ دوم، تهران: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران.

اسماعیل پور، ابوالقاسم، اسطوره، بیان نمادین، تهران: سروش، ۱۳۷۷.

ثمودی، فرح (۱۳۸۷). ایزد بانوان در ایران باستان و هند. تهران: آرون.

قرشی، امان‌الله (۱۳۸۹). آب و کوه در اساطیر هند و ایرانی. تهران: نشر هرمس.

مقدم، محمد (۱۳۸۸). جستار درباره مهر و ناهید. تهران: هیرمند.

متون تخصصی ادیان ایران باستان		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Textbook for Ancient Iranian Religions	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
تخصصی ■	نظری ■	دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

هدف: - تسلط به یکی از متون اوستایی، فارسی میانه (پهلوی)، پارتی، سغدی

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

آموزش یکی از زبان‌های ادیان ایران باستان

آموزش زبان فارسی میانه (پهلوی)،

آموزش زبان اوستایی

آموزش زبان پارتی

آموزش زبان سغدی

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

تفضلی، احمد، تاریخ ادبیات ایران پیش از اسلام، انتشارات سخن

تفضلی، احمد، و ژاله آموزگار، زبان پهلوی، انتشارات معین، ۱۳۸۲

Jackson, A. V. W, An Avesta Grammar, Stuttgart, ۱۹۸۲

Barthoome, C., Altiranisches Wörterbuch, Berlin, ۱۹۶۷

تاریخ ایران باستان		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	History of Ancient Iran	عنوان درس به انگلیسی:
		دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
اختیاری ■		تعداد واحد:
نظری ■		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

هدف: - مروری بر تاریخ ایران باستان و هم‌چنین تاریخ ایران بعد از ورود اسلام به آن و نقش ادیان ایرانی (زرتشتی) و مانویت در بستر تاریخ و هم‌چنین بررسی جنبه‌های فرهنگی، اجتماعی، باستان‌شناسی و هنری.
سرفصل:

- دولت ساسانی

- وضعیت دین زرتشتی و مانوی در دوره‌های تاریخی ایران باستان

- تاریخ ایران باستان

- تاریخ فلات ایران پیش از ورود آریایی‌ها؛

(ب) تاریخ ایران پس از اسلام

- آریایی‌ها؛

- اعراب مسلمان در ایران

- ورود آریایی‌ها به ایران

- مغولان، صفویه

- دولت‌های ایلام، ماد

- زندیه، افشاریه، قاجاریه و پهلوی

- دولت هخامنشیان

- وضعیت تاریخی دین زرتشتی و مانوی در دوره‌ی اسلامی

- دولت‌های سلوکیه و اشکانی

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

گیرشمن، رومن، تاریخ ایران از آغاز تا اسلام، ترجمه محمد معین، فرای، ریچارد، میراث باستانی ایران، ترجمه مسعود رجب‌نیا، بویس، مری، تاریخ کیش زرتشت، ترجمه همایون صنعتی زاده، کریستن سن، آرتور، ایران در زمان ساسانیان، ترجمه رشید یاسمی، چوکسی، جمشید، ستیزو سازش، ترجمه نادر میر سعیدی، فرای، ریچارد، عصر زرین فرهنگ ایران، ترجمه مسعود رجب نیا،

عنوان درس به فارسی:		آشنایی با ادیان ابتدایی (شرقی)	
عنوان درس به انگلیسی:		A Companion to Primitive , Eastern and Iranian Religions	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
■ نظری	■ اختیاری		
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

آشنایی کلی با ادیان ابتدایی، آیین زرتشت، ادیان هند (هندوئیسم، بودیسم، جینه، سیک) و ادیان خاور دور (کنفوسیوس، دائوئیسم، شینتو)

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱. ادیان ابتدایی (سرآغاز دین، ویژگی‌های عمومی ادیان ابتدایی، ادیان ابتدایی در یونان، روم، خاورمیانه، آمریکا و ...، ادیان ابتدایی در عصر حاضر)

۲. دین زرتشتی (دین ایرانیان قبل از زرتشت، زرتشت، تاریخ دین زرتشتی، متون مقدس زرتشتی، فرقه‌های زرتشتی، آموزه‌ها)

۳. هندوئیسم (سیر تکامل هندوئیسم، متون مقدس، شخصیت‌ها، آموزه‌ها)

۴. بودیسم (عوامل شکل‌گیری، متون مقدس، تاریخ، شخصیت‌ها، آموزه‌ها)

۵. جینه و سیک (سیر تکامل و عوامل شکل‌گیری، متون مقدس، تاریخ، شخصیت‌ها، آموزه‌ها)

۶. ادیان شرق دور (کنفوسیوس، دائو، شینتو)

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

ادیان زنده شرق / جان هینلز، جمعی از مترجمان.

سیری در اساطیر یونان و روم / ادیت همیلتون، ترجمه عبدالحسین شریفیان

تاریخ کیش زرتشت / مری بویس، ترجمه همایون صنعتی زاده

دین ایران باستان / ژاک دوشمن گیمن، ترجمه رویا منجم

زرتشتیان آداب و باورها، مری بویس، ترجمه عسگر بهرامی

عنوان درس به فارسی:		هنر و معماری دینی در ایران باستان	
عنوان درس به انگلیسی:		Religious Art and Architecture of the Sacred Places in Ancient Iran	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	
اختیاری ■		نظری ■	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

هدف: - آشنایی با مفاهیم هنر و معماری دینی ایران باستان

سرفصل:

هنر دینی؛ ظهور و شکل‌گیری

هنر در سنت‌های دینی

هنر (شمایل‌ها - موسیقی - نقاشی - مجسمه‌سازی - نمایش) در ادیان ایران باستان

معماری ایران باستان با تأکید بر نشانه‌های دینی

مناسک و زیارت در ایران باستان

ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۴۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال ۶۰ درصد

ج) فهرست منابع پیشنهادی:

باستان‌شناسی دین، حکمت‌الله ملاصالحی، انتشارات سمت، ۱۳۹۰.

معماری ایران و جهان در سپهر فرهنگ ایران؛ رضا نوری شادمهانی، ۱۳۹۶

تاریخ کیش زرتشت / مری بویس، ترجمه همایون صنعتی زاده

دین ایران باستان، ژاک دو شمن گیمن، ترجمه رویا منجم

زرتشتیان آداب و باورها، مری بویس، ترجمه عسگر بهرامی

فلسفه و حکمت در ایران باستان		عنوان درس به فارسی:
Philosophy in Ancient Iran		عنوان درس به انگلیسی:
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز:
اختیاری ■	نظری ■	دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد:
		تعداد ساعت:
		۲
		۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر:

هدف کلی:

شناخت تحلیلی فلسفه و عرفان در ادیان ایرانی و مقایسه آن با افکار و عقاید فیلسوفان و عرفای اسلامی

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

۱ حکمت خسروانی،	۷ ماده اشراق در ایران و هند،
۲ علم اشراق،	۸ نورالانوار،
۳ خورنه و اصل اشراق،	۹ فرشته شناسی اشراق
۴ حکمت اشراق، منطق اشراقی،	۱۰ انوار قاهر و مثل افلاطونی
۵ ماهیت، تشکیک، نظام نوری،	۱۱ حکمت عملی و اخلاق در فلسفه ایرانی
۶ طبیعات اشراق،	

(ت) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۴۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۶۰ درصد

(ج) فهرست منابع پیشنهادی:

- سهروردی، شهاب‌الدین یحیی، مجموعه مصنفات شیخ اشراق، تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی کربن، هانری، اسلام در سرزمین ایران، ترجمه رها کوهکن، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، تهران، ۱۳۹۰
- کربن، هانری، فلسفه ایرانی و فلسفه تطبیقی، توس، ۱۳۶۹
- کربن، هانری، ارض ملکوت، تهران، نشر سوفیا
- بویس، مری و دیگران، جستاری در فلسفه زرتشتی، ترجمه سعید زارع و دیگران، انتشارات دانشگاه ادیان و مذاهب، ۱۳۸۸
- یزدان‌پناه، سید یدالله، حکمت اشراق، انتشارات سمت، ۱۳۸۹
- شایگان، داریوش، هانری کربن: آفاق تفکر معنوی در اسلام ایرانی، ترجمه باقر پرهام، موسسه نشر فرزانه روز، ۱۳۹۲

